

GERONTOLOŠKO IZRAZJE

DNEVNI CENTER ZA STAREJŠE

angleško: day center for elderly

Je stičišče, kjer se zbirajo starejši ljudje z namenom, da bi koristili storitve in aktivnosti, ki odražajo njihove izkušnje in znanje, ustrezajo njihovim raznolikim potrebam in interesom, krepijo njihovo dostojanstvo, podpirajo njihovo neodvisnost in spodbujajo njihovo vključenost. To je opredelitev gerontološkega raziskovalca Johna Krouta iz leta 1996, v praksi pa so delovali že vso drugo polovico 20. st., zlasti v severni Evropi (na Švedskem, Nizozemskem, Irskem, Danskem). Staranje baby boom generacije je njihov razvoj pospešilo in razširilo po vsej Evropi.

So zelo različni po svojem namenu, programih, organizaciji in financiranju. Eni so namenjeni zdravemu in aktivnemu staranju, npr. centri dnevnih aktivnosti, drugi dnevni oskrbi in varstvu, npr. ljudi z demenco, tretji rehabilitaciji po poškodbah ter zdravljenju kroničnih bolezni. Lahko povezujejo samo starejše (npr. klubi seniorjev, društva upokojencev) ali pa vse generacije, npr. Danska ima polstoletno tradicijo integriranega modela skupnostnih centrov. Dnevne centre so/financirajo krajevne skupnosti, države, evropski programi, pogosta je participacija udeležencev, obstajajo tudi povsem tržni.

S tem, ko zdravstvene, rehabilitacijske, oskrbovalne in preventivne storitve približajo starim ljudem v skupnosti, pomembno prispevajo k deinstitucionalizaciji.

J. Ramovš

ŠIRITELJ

angleško: multiplier

nemško: Multiplikator, Verbreiter

Širitelj je slovenski izraz za tujko multiplikator. Širitelj je prostovoljski voditelj medgeneracijske skupine za kakovostno staranje, ki je usposobljen za delo po katerem od strukturiranih skupinskih programov za krepitev telesnega, duševnega, duhovnega ali socialnega zdravja v starosti. S svojim prostovoljskim delom v skupini širi sodobna znanja in praktične veščine med starajočim se prebivalstvom; gre za majhne skupine do deset ljudi, ki se redno srečujejo.

Izraz širitelj so svetovali slavisti, ko smo pred desetletjem na Inštitutu Antona Trstenjaka začeli razvijati program za preprečevanje padcev v starosti in se je v Sloveniji pokazala edina možnost, da ga širimo preko prostovoljcev v mreži medgeneracijskih skupin za kakovostno staranje. Te smo za izvajanje programa dodatno usposobili ter zanje in za člane skupin pripravili širiteljski priročnik. Širiteljska metoda je pri delovanju skupin dobro uspela, zato razvijamo nove širiteljske programe za zdravo staranje, kot so program za življenje s krvnim tlakom, za trezno staranje, za bralne skupine, za preprečevanje nasilja, za duhovno poglobljanje itd. Ko v skupini predelajo en program, lahko izberejo drugega, za katerega se širitelj usposobi na kratkem izobraževanju.

J. Ramovš